

Nederlandse Organisatie voor Toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO
T.a.v.
Postbus 96800
2509 JE DEN HAAG

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Prinses Beatrixlaan 2
2595 AL Den Haag
Postbus 93144
2509 AC Den Haag
www.rvo.nl

Contactpersoon

T:
ngf@rvo.nl

Projectnaam

NGF-project 6G
Future Network Services

Referentienummer

NGF6G2301

Bijlage(n)

2

Datum 13 mei 2024
Betreft Besluit tot verlening subsidie

Geachte ,

I. Aanvraag

Op 16 oktober 2023 ontving ik, in navolging van een investeringsvoorstel voor het Nationaal Groeifonds (hierna: NGF), uw aanvraag voor subsidie voor activiteiten in het kader van het Nationaal Groeifonds programma 6G Future Network Services (hierna: NGF-project 6G Future Network Services) uit de derde ronde van het NGF.

In het FNS position paper 'Communicatienetwerken voor en door Nederland'¹ van november 2021 stellen Nederlandse telecombedrijven, halfgeleiderindustrieën en kennisinstellingen dat er dringend een gezamenlijke inspanning nodig is om Nederlandse netwerkinfrastructuur toekomstbestendig te houden en om de expertise in huis te hebben om in de praktijk digitale autonomie, betrouwbaarheid en duurzaamheid in netwerken te realiseren. Vanuit deze visie is 6G als belangrijke en gerichte technologieontwikkeling binnen FNS geïdentificeerd.

Het NGF-project 6G Future Network Services bestaat uit een programma dat beoogt een internationale toppositie te creëren voor Nederland in 6G, de volgende generatie mobiele netwerken. Omdat nu het moment is om de basis te leggen voor een sterke Nederlandse industriële positie in 6G componenten, netwerken en toepassingen in 2030. Het programma doet dat door geavanceerde nieuwe intelligentie in 6G te ontwerpen en internationaal te standaardiseren, zodanig dat 6G voldoet aan maatschappelijke eisen van betrouwbaarheid, digitale autonomie en duurzaamheid.

In afstemming met u is de subsidieaanvraag gefaseerd in behandeling genomen. De onderhavige subsidieverlening heeft betrekking op de activiteiten in de periode

---

¹ https://topsector-ict.nl/assets/images/default/PDF/Communicatienetwerken-voor-en-door-Nederland_paper-Future-Network-Services.pdf

van 16 oktober 2023 tot en met 30 juni 2026, hierna te noemen Fase 1 van het NGF-project 6G Future Network Services.

De activiteiten binnen het NGF-project 6G Future Network Services zullen worden uitgevoerd door een samenwerkingsverband bestaande uit de volgende deelnemers: Aircision Technologies B.V., Almende B.V., Altum RF International B.V., Ampleon Netherlands B.V., Amsterdam Internet Exchange B.V., AntenneX B.V., ASTRON, Chalmers tekniska högskola AB, Comforest B.V., Cordis Automation B.V., Drone Delivery Services B.V., Ericsson Telecommunicatie B.V., ISRD Sp. z o.o., Keysight Technologies Belgium B.V., KPN B.V., Mellanox Technologies LTD, MobielWerkt B.V., Nederlandse Vereniging van Bedrijfstelecommunicatie Grootgebruikers (B.T.G.), Nokia Solutions and Networks B.V., NXP Semiconductors Netherlands B.V., Odido Netherlands B.V., Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland N.V., Philips Medical Systems Nederland BV, Prodrive Technologies Innovation Services B.V., PWXR B.V., Robin Radar Systems B.V., Semiconductor Ideas To The Market (Itom) B.V., SHPP B.V., Signify Netherlands B.V., Solvinity B.V., Stichting ECP, Stichting Future Mobility Park, Stichting Hanzehogeschool, Stichting Imec Nederland, Stichting Platform Talent voor Technologie, Stichting Vrije Universiteit Amsterdam, SURF B.V., Technische Universiteit Delft, Technische Universiteit Eindhoven, The Antenna Company Nederland B.V., The Future Mobility Network B.V., Nederlandse Organisatie voor Toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO, Universiteit Twente, Universiteit van Amsterdam, Vialis B.V., ViaSat Netherlands B.V., VodafoneZiggo Group B.V. en VTEC Lasers & Sensors. U treedt hierbij op als de penvoerder.

Alliander, ASML, Gemeente Amsterdam, Gemeente Rotterdam, Port of Rotterdam, Provincie Drenthe, Provincie Friesland, Provincie Groningen, Schiphol Airport, Tennet, Liberty Global zijn betrokken, maar gelden niet als deelnemers van het samenwerkingsverband in het kader van deze subsidieverlening.

Voor de beoordeling van de aanvraag voor subsidie ben ik uitgegaan van het activiteitenplan van 21 december 2023² en de begroting van 2 mei 2024.

Ik beschouw u, Nederlandse Organisatie voor Toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO, en de hiervoor genoemde deelnemers van het samenwerkingsverband ieder afzonderlijk als subsidieontvanger in de zin van dit besluit. Alle in dit besluit opgenomen verplichtingen zijn op iedere deelnemer van het samenwerkingsverband als zijnde subsidieontvanger van toepassing.

U bent voor de hiervoor genoemde deelnemers van het samenwerkingsverband gemachtigd om als penvoerder op te treden. Vanwege uw rol als penvoerder wordt – waar in paragraaf 3.6. tot en met 3.9. wordt verwezen naar ‘u’ – van u verwacht dat u toezicht houdt op het voldoen aan de subsidieverplichtingen (mede) namens ieder van de deelnemers van het samenwerkingsverband, en de informatie die op grond van de betreffende verplichtingen moet worden opgeleverd, gecoördineerd en namens alle deelnemers in het samenwerkingsverband, indient. U zal tevens als eerste aanspreekpunt voor mijn ambtenaren fungeren.

---

² NGF investeringsvoorstel 6G FNS versie 1.0 van 21 december 2023

Ik verzoek u als penvoerder de andere deelnemers van het samenwerkingsverband een afschrift van dit besluit te zenden.

Leeswijzer

Allereerst schets ik ter inleiding in het kort de uitgangspunten voor het NGF en het proces van de beoordeling van investeringsvoorstellen. Dit vormt de context van de aanvraag en mijn besluit. Hierna ga ik in op het procesverloop van het investeringsvoorstel 6G Future Network Services dat relevant is voor het NGF-project 6G Future Network Services en het procesverloop van de aanvraag. Na mijn beoordeling besluit ik op de aanvraag.

II. Inleiding, procesverloop en beoordeling aanvraag

Hoofdstuk 1 Inleiding: Nationaal Groeifonds en subsidieaanvraag

1.1. Context van de aanvraag: het Nationaal Groeifonds

Het NGF is gericht op publieke investeringen die het Nederlandse verdienvermogen (structureel bbp) op (middel)lange termijn verhogen in lijn met kabinetsdoelstellingen. Hiermee kan de transitie worden gemaakt naar een duurzame economie en samenleving en de daarmee gepaarde innovatiekracht leidt tot continuerende, nieuwe en groeiende bedrijvigheid in Nederland. Met het NGF wordt ervoor gezorgd dat investeringen kunnen worden gedaan om grote uitdagingen zoals de klimaatverandering aan te gaan, maatschappelijke opgaven toekomstbestendig aan te pakken en te versnellen. De investeringen uit het NGF zijn gericht op twee pijlers: kennisontwikkeling en onderzoek, ontwikkeling en innovatie, ook wel research, development and innovation (R&D&I).

Voordat activiteiten uit het NGF kunnen worden gefinancierd en uitgevoerd dient een aantal stappen te worden doorlopen.³ In de toekenningsfase worden vanuit vakdepartementen en coördinerende bewindspersonen investeringsvoorstellen ingediend bij de toegangspoort voor het NGF. De onafhankelijke Adviescommissie Nationaal Groeifonds (hierna: Adviescommissie NGF) beoordeelt de door de toegangspoort doorgeleide investeringsvoorstellen en adviseert het kabinet.⁴ Op basis van het advies van de Adviescommissie NGF besluit het kabinet over het toekennen van bijdragen uit het NGF aan activiteiten (hierna: NGF-programma's). De toegekende NGF-bijdragen worden na parlementaire autorisatie als NGF-middelen in de vorm van budgetoverboekingen verwerkt op de departementale begrotingen of begrotingsfondsen van de relevante vakdepartementen, die deze middelen vervolgens kunnen inzetten voor NGF-programma's. Daarmee vangt de fase aan van het door de relevante vakdepartementen daadwerkelijk beschikbaar stellen van de NGF-middelen aan de NGF-programma's.

1.2. Procesverloop investeringsvoorstel NGF 6G Future Network Services

Het op de pijler R&D&I van het NGF gerichte investeringsvoorstel 6G Future Network Services is op 3 februari 2023 ingediend door de Minister van Economische Zaken en Klimaat bij de toegangspoort voor de derde ronde van het

---

³ Kamerbrief van 7 september 2020, Kamerstukken II, 2019-20, 35300, nr. 83.

⁴ Kamerbrief van 1 december 2020, Kamerstukken II, 2020-21, 35570-XIX, nr. 23.

NGF. Daarna is het investeringsvoorstel doorgeleid naar de Adviescommissie NGF voor een beoordeling⁵.

6G zal rond 2030 als nieuwe netwerkstandaard worden geïntroduceerd. De verwachting is dat 6G een grote impact zal hebben op de Nederlandse economie, het bedrijfsleven, kennisontwikkeling en onze (digitale) veiligheid. Internationaal wordt volop geïnvesteerd in 6G. De Adviescommissie NGF vindt het niet alleen van belang dat Nederland voorop blijft lopen ten aanzien van deze technologische ontwikkelingen, ook ziet zij commerciële kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven. De timing van het voorstel is passend. De Adviescommissie NGF is positief over de breedte van het internationale consortium, waarin de hele keten betrokken is: van halfgeleiderfabrikanten (NXP, Ampleon), telecom operators (KPN, Odido), Telecom leveranciers (Nokia, Ericsson) tot ICT-ondernemingen. Door te investeren in het voorstel, wordt het consortium van een 60-tal ondernemingen de mogelijkheid geboden om vroegtijdig te experimenteren met de ontwikkelingen ten aanzien van 6G. Daarnaast stelt een investering het Nederlandse consortium in staat om in gecoördineerd verband de samenwerking te zoeken op Europees niveau en daarmee ook een rol te spelen in de 6G netwerkstandaardisatie.

De 5G ontwikkeling leert dat de partijen die in 2030 de beste aansluiting op de eisen van 6G hebben weten te realiseren in hun ontwerpen, standaarden en fabricageprocessen de wereldwijde nummer 1 of 2 positie in hun markt krijgen en de daarbij horende jarenlange inkomsten. Dit voorstel zorgt ervoor dat Nederlandse ondernemingen met die potentie ook inderdaad die wereldwijde nummer 1 of 2 positie gaan innemen. Nederlandse ondernemingen zijn na dit programma bepalende ontwikkelaars van 6G en toepassingen die op maatschappelijke en economische opgaven meer verdienvermogen creëren. Dit programma creëert een internationale topositie voor Nederland door R&D&I in specifieke en onderling verbonden onderdelen van 6G: intelligente componenten, intelligente netwerken en leidende toepassingen in belangrijke sectoren. De nieuwe intelligentie in 6G is zodanig ontworpen en internationaal gestandaardiseerd dat de volgende generatie netwerken voldoet aan maatschappelijke eisen van betrouwbaarheid, digitale autonomie en duurzaamheid. Het hoofddoel van het programma is het leveren van nieuw duurzaam verdienvermogen. Dat ontstaat op twee manieren:

- Direct: bedrijvigheid en deelname in ontwikkeling van nieuwe technologie rondom componenten en softwaremodules bij innovatieve (mkb) ondernemingen en startups. De internationale standaardisatie en deelname van toonaangevende internationale ondernemingen zorgen voor een Europese schaal en export van innovaties.
- Indirect: bijdrage aan grote transitie op het gebied van energie, zorg, logistiek en industriële processen. Door samen met betrokken ondernemingen nieuwe leidende toepassingen te ontwikkelen zorgen netwerkinvesteringen voor grotere waardegroei door veranderingen in waardeketens. Deze veranderingen zorgen voor een koppositie in deze grote sectortransities op weg naar 6G. Hier levert het programma dus naast verdienvermogen ook bijdragen aan maatschappelijke uitdagingen in de genoemde sectoren.

---

⁵ Kamerbrief van 30 juni 2023, Kamerstukken II, 2022-23, 36 200 L, nr. 11

Met het voorstel wordt de volgende impact beoogd op duurzaam verdienvermogen:

- Nederland krijgt een internationale toppositie in kennis, ontwikkeling, intellectueel eigendom en productie van intelligente 6G antenntechologie en componenten.
- Nederland krijgt een kennis- en industriële toppositie in nieuwe algoritmen, methodieken en softwaremodules waarmee intelligente netwerken worden georkestreerd.
- Grote ondernemingen en mkb profiteren van de nieuwe mogelijkheden van 6G netwerken; startups en scale-ups zorgen voor nieuwe activiteiten, bijvoorbeeld in de besturing van smart grids in de energiesector.

Naast de economische impact realiseert dit voorstel strategische impact, door het creëren van digitale autonomie en betrouwbaarheid, en impact op duurzaamheid, door het minimaliseren van energiegebruik in netwerken en het aanjagen van toepassingen die de energie-, logistiek- en high-tech industriesector verduurzamen.

1.3. Toekenning NGF-bijdrage 6G Future Network Services

Op basis van het positieve advies van de Adviescommissie NGF heeft het kabinet besloten tot een gefaseerde financiering: aan het NGF-project 6G Future Network Services wordt een bijdrage van € 61.000.000 uit het NGF toegekend (Fase 1) en € 142.000.000 gereserveerd (Fase 2).

De toegekende NGF-bijdrage van € 61.000.000 aan het NGF-project 6G Future Network Services is na de parlementaire autorisatie op 19 december 2023⁶ als NGF-middelen verwerkt op de departementale begroting van Economische Zaken en Klimaat (EZK-begroting).

1.4. Procesverloop aanvraag

Gelet op het kabinetsbesluit heeft u namens het samenwerkingsverband de subsidieaanvraag ten behoeve van het NGF-project 6G Future Network Services Fase 1 ingediend.

Daarnaast heeft u een in detail uitgewerkte begroting en actualisatie van de doelstellingen, fasering en mijlpalen aan mij overgelegd.

Na de aanvraag heeft u nog aanvullende informatie toegezonden, de laatste informatie is van 2 mei 2024. Deze documenten vormen samen de gegevens en bescheiden zoals bedoeld in artikel 4:2, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en zijn mede de basis voor dit besluit.

Hoofdstuk 2 Beoordeling aanvraag

2.1. Activiteiten NGF-project 6G Future Network Services Fase 1

Gelet op de toekenning aan het NGF-project 6G Future Network Services door het kabinet en de parlementaire autorisatie van die toekenning voor Fase 1 ben ik bereid € 60.227.700 beschikbaar te stellen voor de activiteiten van het NGF-project 6G Future Network Services conform de doelstelling en de uitgangspunten

---

⁶ https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/36410_xiii_begrotingsstaten

van het NGF. Daartoe heeft u een aanvraag voor subsidie ingediend, zoals hiervoor genoemd (zie I. Aanvraag van dit besluit).

Gelet op de bij de subsidieaanvraag overgelegde documenten betreft dit activiteiten die worden uitgevoerd door een samenwerkingsverband bestaande uit de deelnemers zoals opgenomen onder I. Aanvraag van dit besluit.

Het NGF-project 6G Future Network Services bestaat uit een programma dat werkt aan de ontwikkeling van netwerk-hardware, -software en toepassingen van 6G. Daarbij wordt geprofiteerd van een sterke Nederlandse kennis- en industriële positie op het terrein van halfgeleidertechnologie en maatschappijgerichte toepassingen, en de duidelijke kansen vanuit de kennissterkten in netwerksoftware. Ook wordt een nationaal 6G testbed opgebouwd waarin componenten en toepassingen worden getest, worden startups en mkb ondersteund, en wordt een gedetailleerde human capital agenda ontwikkeld. Het programma bestaat uit de volgende vijf programmalijnen: (0) programmamanagement, (1) intelligente componenten, (2) intelligente netwerken, (3) leidende toepassingen en (4) versterken ecosysteem.

De activiteiten in het programma zijn tot stand gekomen op basis van een brede consultatie binnen de sector. Er is geen sprake van een selectieve groep. Dit heeft geresulteerd in 62 organisaties die zich vanaf de start committeren aan de doelstellingen van het NGF-project 6G Future Network Services en daar ook zelf in zullen investeren. Daarnaast is er ook een groot aantal partijen met wie het gesprek is gevoerd over deelname aan het NGF-project 6G Future Network Services, maar voor wie deelname echter te vroeg kwam. Maar daarvoor geldt dat er tijdens de uitvoering ruimte is voor nieuwe toetreders.

(0) Het programmamanagement slaat op alle programmalijnen en daarom wordt hierna een korte toelichting op alle programmalijnen gegeven.

(1) De programmalijn intelligente componenten richt zich op onderzoek naar en ontwikkeling van intelligente componenten voor software-gestuurde antennetechnologie ('softwareantennes') in het 6G netwerk.

(2) De programmalijn intelligente netwerken ontwikkelt AI-gebaseerde algoritmen en softwaremodules voor netwerkorkestratie en applicatie ('app') ontwikkeling (DevOps). Deze zorgen ervoor dat 6G mobiele netwerken veiliger, betrouwbaarder, energiezuiniger en flexibel samen te stellen zijn, met programmeerbare infrastructuur, terwijl de dienstkwaliteit en netwerkcapaciteit wordt verhoogd en de complexiteit voor de gebruikers en beheerders wordt weggevangen.

(3) De programmalijn leidende toepassingen heeft tot doel een sterke koppeling tussen netwerktechnologie en toepassingen te maken. Dit gebeurt enerzijds door het realiseren van leidende toepassingen die de kansen van 6G technologie benutten in economische en maatschappelijke toepassingen. Anderzijds wordt, anders dan in de eerdere 4G en 5G ontwikkeling, vanuit de ontwikkeling van toepassingen sturing teruggegeven aan de netwerktechnologie-ontwikkeling door iteraties met programmalijnen 1 en 2. Door deze vroege interactie wordt het risico voor de ondernemingen die toepassingen ontwikkelen verkleind, want in tegenstelling tot bij de aanpak bij 4G/5G hebben ze zicht en medecontrole over de

ontwikkeling van de 6G technologie.

(4) In de programmalijn versterken ecosystemen worden innovaties uit het programma versneld ontwikkeld en gevaloriseerd via een nationaal samenhangend en samenwerkend 6G ecosysteem, dat ook verbonden wordt aan relevante Europese 6G initiatieven. Dit gebeurt door het opzetten van een nationale 6G testbed-infrastructuur, dat een open platform is voor 6G onderzoek en innovatie, geïmplementeerd in de regionale fieldlabs. Er wordt een fysieke netwerkverbinding gemaakt tussen de ICT-infrastructuur van een aantal regionale testbedden, en gedurende het programma worden die testbedden uitgebouwd met state-of-art netwerktechnologie uit R&D.

Vanuit deze programmalijn worden op gestructureerde wijze de uitgewerkte architectuur, specificaties en uitkomsten van testen met het 6G testbed (resultaten andere programmalijnen) ingebracht bij internationale samenwerkingsverbanden. Doel is dat de uitkomsten van het programma opgenomen worden in internationale standaarden voor 6G. Daarnaast wordt actief bijgedragen aan co-ontwikkeling van technologie en beleid.

In uw activiteitenplan staat u duidelijk stil bij de strategische risico's voor dit programma. U identificeert daarbij in paragraaf 2.9 vier externe invloeden die leiden tot strategische risico's. In het bijzonder wijst u op: de invloed van concurrerende programma's in andere wereldregio's; veranderende eisen of perceptie op het gebied van privacy, veiligheid, gezondheidsrisico's en vertrouwen; verstoringen van de toeleverketen voor complementaire delen van 6G; en achterblijvende digitale vaardigheden onder de Nederlandse burgers en samenleving om mee te gaan in de volgende digitaliseringsstag.

Voor de eerste drie externe invloeden wijs ik u op het volgende:

Het NGF-project 6G Future Network Services heeft als doelstelling om de digitale (open strategische) autonomie van Nederland en de EU te versterken. Dit publieke belang speelt in de huidige tijd bij 6G een veel grotere rol dan bij eerdere generaties mobiele technologie.

Het Kabinet heeft netwerktechnologie, waaronder 5G en 6G, benoemd als strategische digitale technologie.⁷ Netwerktechnologie is namelijk randvoorwaardelijk voor veilige, betrouwbare en hoogwaardige communicatie en vormt een belangrijk fundament voor het goed functioneren van vitale sectoren en overheden. Om publieke belangen te borgen heeft de overheid maatregelen genomen rond 5G veiligheid en ongewenste zeggenschap in de telecommunicatiesector. Daarnaast is het ontwikkelen van technologieën zoals 5G en 6G onderdeel geworden van een geopolitieke krachtmeting. Een sterke positie van Nederland en de EU hierin heeft een groot strategisch belang en draagt bij aan veiligheid en verdienvermogen. Daarbij is het van belang om risicovolle strategische afhankelijkheden te voorkomen en om de strategische positie van Nederland en de EU binnen de desbetreffende waardeketens te versterken. Dit sluit aan op de Europese Economische Veiligheidsstrategie, waarbij veilige digitale communicatie en connectiviteit – waaronder 6G – als kritiek technologiebeleid is

---

⁷ Agenda Digitale Open Strategische Autonomie. Kamerbrief van 17 oktober 2023, Kamerstuk 36259-21

benoemd. In deze strategie wijst de Europese Commissie onder meer op de risico's in verband met technologieveiligheid en het uitlekken van technologie.⁸

Daarnaast heeft het Kabinet met de Nationale Technologie Strategie diverse technologieën als prioritaire technologieën aangemerkt die ook in uw Programmalijn 1 en Programmalijn 2 worden (door)ontwikkeld in de specifieke context van het NGF-project 6G Future Network Services. Hierbij gaat het onder andere om optische systemen en geïntegreerde fotonica, artificial intelligence en data en semiconductor technologies. Onder de wet Veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames zijn de technologiebieden van fotonica en halfgeleiders aangemerkt als zeer sensitieve technologie met een verlaagde toetsingsdrempel. Artificial intelligence zal hier op afzienbare tijd aan worden toegevoegd.

Gelet op deze bredere beleidscontext en de door regering onderkende veiligheidsrisico's verbonden aan strategische afhankelijkheden, de bescherming en integriteit van kennis en de (toekomstige) rol van 6G in het vitale proces van telecommunicatie, is het noodzakelijk om voor programmalijnen 1 en 2 aanvullende subsidieverplichtingen op te leggen die deze geïdentificeerde veiligheidsrisico's mitigeren en de coherentie met andere beleidsinzet waarborgen. Daarbij is rekening gehouden met de afspraken die in de samenwerkingsovereenkomst zijn vastgelegd. Deze afspraken zijn niet in alle gevallen afdoende voor programmalijnen 1 en 2.

2.2. Europeesrechtelijke aspecten

Op grond van artikel 7 van de Kaderwet EZK- en LNV-subsidies verleen ik geen subsidie als dit naar mijn oordeel leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU).

Met betrekking tot de onderdelen hierna zijn een aantal verplichtingen opgenomen in paragraaf 3.8. van dit besluit.

2.2.1. Geen staatssteun

Op basis van de aanvraag kom ik tot het oordeel dat de verlening van subsidie ten aanzien van de activiteiten die worden uitgevoerd door ASTRON, Chalmers University of Technology, Stichting Hanze Hogeschool, Stichting Imec Nederland, Technische Universiteit Delft, Technische Universiteit Eindhoven, Nederlandse Organisatie voor Toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO, Universiteit Twente, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam geen staatssteun vormt.

2.2.2. De-minimissteun

Voor de activiteiten van Nederlandse Vereniging van Bedrijfstelecommunicatie Grootgebruikers (B.T.G.), kom ik op basis van uw aanvraag tot het oordeel dat de subsidie verstrekt kan worden met toepassing van verordening (EU) nr. 2023/2831 van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (Pb EU L, 2023/2831), hierna te noemen De-minimisverordening. B.T.G. heeft hiervoor een de-minimisverklaring ingevuld en ondertekend.

---

⁸ Aanbeveling (EU) 2023/2113 van de Commissie van 3 oktober 2023

2.2.3. Verenigbare en vrijgestelde staatssteun

Voor de activiteiten die worden uitgevoerd door Aircision Technologies B.V., Almende B.V., Altum RF International B.V., Ampleon Netherlands B.V., Amsterdam Internet Exchange B.V., AntenneX B.V., Comforest B.V., Cordis Automation B.V., Drone Delivery Services B.V., Ericsson Telecommunicatie B.V., ISRD Sp. z o.o., Keysight Technologies Belgium B.V., KPN B.V., Mellanox Technologies LTD, MobielWerkt B.V., Nokia Solutions and Networks B.V., NXP Semiconductors Netherlands B.V., Odido Netherlands B.V., Philips Medical Systems Nederland BV, Prodrive Technologies Innovation Services B.V., PWXR B.V., Robin Radar Systems B.V., Semiconductor Ideas To The Market (Itom) B.V., SHPP B.V., Signify Netherlands B.V., Solvinity B.V., Stichting Future Mobility Park, SURF B.V., The Antenna Company Nederland B.V., The Future Mobility Network B.V., Vialis B.V., ViaSat Netherlands B.V., VodafoneZiggo Group B.V. en VTEC Lasers & Sensors, kom ik tot het oordeel dat de subsidie verstrekt kan worden onder toepassing van Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (Pb EU, L 187/1), zoals meerdere malen na 2014 gewijzigd, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EU) 2023/1315 van de Commissie van 23 juni 2023, PbEU 2023, L167/1, hierna te noemen Algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV).

Het gaat hierbij om de toepassing van artikel 25, tweede lid, onderdeel b en c, van de AGVV, dat betreft industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling. Industrieel onderzoek is planmatig of kritisch onderzoek dat is gericht op het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden met het oog op de ontwikkeling van nieuwe producten, procedés of diensten, of om bestaande producten, procedés of diensten aanmerkelijk te verbeteren, daaronder begrepen digitale producten, processen of diensten, ongeacht domein, technologie, bedrijfstak of sector. Experimentele ontwikkeling betreft het verwerven, combineren, vormgeven en gebruiken van bestaande wetenschappelijke, technologische, zakelijke en andere relevante kennis en vaardigheden, gericht op het ontwikkelen van nieuwe of verbeterde producten, procedés of diensten, daaronder begrepen digitale producten, processen of diensten, ongeacht domein, technologie, bedrijfstak of sector.

Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten is verenigbaar met de interne markt en daarmee vrijgesteld van de in artikel 108, derde lid, VWEU, opgenomen aanmeldingsverplichting, mits wordt voldaan aan de in dit artikel vastgestelde voorwaarden, alsmede aan de voorwaarden uit het hoofdstuk I van de AGVV.

Voor de tekst van artikel 25 van de AGVV wordt verwezen naar bijlage 1 die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Ik heb geconstateerd dat de hiervoor in deze paragraaf opgenomen deelnemers van het samenwerkingsverband geen onderneming in moeilijkheden zijn als bedoeld in artikel 1, vierde lid, onderdeel c, van de AGVV. Ik heb verder geconstateerd dat er tegen de hiervoor in deze paragraaf opgenomen deelnemers van het samenwerkingsverband geen bevel tot terugvordering uitstaat als bedoeld in artikel 1, vierde lid, onderdeel a, van de AGVV. Voorts heb ik in het kader van artikel 6, van de AGVV, vastgesteld dat met de uitvoering van dit activiteitenplan niet is begonnen dan na de aanvraag van 16 oktober 2023, en de grote ondernemingen hebben verklaard dat uit voor de subsidieaanvraag opgestelde

documenten blijkt dat de steun zal leiden tot een wezenlijke toename van de reikwijdte de activiteit als gevolg van de steun, of een wezenlijke toename van diens totale uitgaven voor de activiteit als gevolg van de steun, of een wezenlijke toename van de snelheid waarmee de betrokken activiteit wordt voltooid. Er gaat derhalve - onder meer om deze reden - een stimulerend effect uit van dit besluit.

Informatie over dit besluit wordt op grond van artikel 9, eerste lid, van de AGVV, gemeld aan de Europese Commissie (EC). De tekst van het besluit wordt gepubliceerd op de website van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Tevens zal er op grond van artikel 9, eerste lid en onderdeel c, van de AGVV, informatie over de steun per onderneming worden gepubliceerd boven de in dat artikel genoemde drempels.

2.2.4. Bewaartermijn boekhouding

Ik wijs u erop dat de EC nog gedurende tien jaar na de verlening van deze subsidie deze achteraf kan controleren. Ik raad u daarom aan de relevante documenten met betrekking tot deze subsidie te bewaren.

III. Besluit

Hoofdstuk 1 Grondslag, uitvoeringsperiode en subsidiebedrag

3.1. Wettelijke grondslag subsidieverlening

In het kader van het doel en de uitgangspunten van het NGF verleen ik hierbij, op grond van artikel 2, eerste lid, onder d, van de Kaderwet EZK- en LNV-subsidies, subsidie voor het NGF-project 6G Future Network Services Fase 1 zoals opgenomen in de overgelegde documenten op basis waarvan de subsidie is aangevraagd en voor het laatst is aangevuld op 2 mei 2024.

De subsidiabele activiteiten zijn omschreven in paragraaf 2.1. van dit besluit.

Hierbij gelden de daarbij behorende relevante doelstellingen van het NGF-project 6G Future Network Services, fasering en mijlpalen, zoals opgenomen in het investeringsvoorstel NGF 6G Future Network Services en de aanvulling daarop zoals hiervoor genoemd in paragraaf 1.4. van dit besluit.

3.2. Periode uitvoering

De subsidiabele activiteiten worden uitgevoerd in de periode van 16 oktober 2023 tot en met 30 september 2030. Deze periode betreft Fase 1 en Fase 2.

3.3. Subsidiebedrag Fase 1

Op basis van de gegevens opgenomen in uw aanvraag, conform de begroting per deelnemer van het samenwerkingsverband, is het subsidiebedrag berekend als een percentage van de in aanmerking komende subsidiabele kosten, voor de subsidiabele activiteiten, waarbij de volgende maximale percentages gelden:

- 100% voor niet-economische activiteiten;
- 50% voor industrieel onderzoek zoals bedoeld in artikel 25, tweede lid, onderdeel b en gedefinieerd in artikel 2, onderdeel 85, van de AGVV, met dien verstande dat dit percentage verhoogd kan worden voor zover sprake is van de in artikel 25, zesde lid, van de AGVV, genoemde omstandigheden;

- 25% voor experimentele ontwikkeling zoals bedoeld in artikel 25, tweede lid, onderdeel c en gedefinieerd in artikel 2, onderdeel 86, van de AGVV, met dien verstande dat dit percentage verhoogd kan worden voor zover sprake is van de in artikel 25, zesde lid, van de AGVV, genoemde omstandigheden mits het totale percentage niet meer is dan 80% van de in aanmerking komende kosten voor experimentele ontwikkeling;
- 100% voor activiteiten onder toepassing van de De-minimisverordening tot een maximum van € 300.000 per onderneming per drie jaar.

Het subsidiebedrag voor Fase 1 wordt per subsidieontvanger ten hoogste vastgesteld op de maximale subsidiebedragen opgenomen in de tabellen hieronder. Hier staan per subsidieontvanger het subsidiebedrag voor Fase 1 en de begrote kosten per soort activiteit (genoemde bedragen in €). Hierbij merk ik op dat er met dit besluit geen subsidie wordt verleend voor activiteiten van Fase 2 van het NGF-project 6G Future Network Services, maar uitsluitend subsidie wordt verleend voor Fase 1.

Niet-economische activiteiten				
Naam deelnemer	Fase 1 subsidie	Fase 1 kosten	Totale kosten	% subsidie Fase 1 kosten
(NWO-I) ASTRON	1.149.843	1.149.843	2.091.033	100
Chalmers tekniska högskola AB	893.829	893.829	1.919.786	100
Stichting ECP	384.354	384.354	1.281.180	100
Stichting Hanzehogeschool	940.486	940.486	3.191.082	100
Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland N.V.	194.578	194.578	1.137.496	100
Stichting Platform Talent voor Technologie	190.727	190.727	661.590	100
Stichting Imec	419.099	788.199	2.371.018	53
Technische Universiteit Delft	75.000	150.000	400.000	50
Technische Universiteit Delft	7.980.631	7.980.631	26.177.235	100
Technische Universiteit Eindhoven	75.000	150.000	400.000	50
Technische Universiteit Eindhoven	5.315.085	5.315.085	17.543.343	100
Nederlandse Organisatie voor Toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO	15.395.444	15.395.444	45.429.927	100
Nederlandse Organisatie voor Toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO	100.463	200.926	450.926	50
Universiteit Twente	75.000	150.000	400.000	50
Universiteit Twente	1.383.935	1.383.935	6.072.042	100
Universiteit van Amsterdam	75.000	150.000	400.000	50
Universiteit van Amsterdam	1.122.112	1.122.112	3.193.332	100
Stichting Vrije Universiteit Amsterdam	1.142.691	1.142.691	3.410.968	100
<i>Totalen</i>	<i>36.913.278</i>	<i>37.682.840</i>	<i>116.530.958</i>	

Industrieel onderzoek				
Naam deelnemer	Fase 1 subsidie	Fase 1 kosten	Totale kosten	% subsidie Fase 1 kosten
Aircision Technologies B.V.	1.178.562	2.357.123	3.992.559	50
Almende B.V.	110.465	220.930	1.037.276	50
Altum RF International B.V.	608.642	1.217.284	2.526.236	50
Ampleon Netherlands B.V.	2.403.029	4.806.059	8.757.728	50
Amsterdam Internet Exchange B.V.	200.725	401.451	1.265.772	50
The Antenna Company Nederland B.V.	487.202	974.403	2.320.076	50
AntenneX B.V.	548.267	1.096.533	4.400.856	50
Ericsson Telecommunicatie B.V.	364.793	729.586	2.027.084	50
The Future Mobility Network B.V.	31.093	77.732	365.221	40
Stichting Future Mobility Park	47.969	117.838	548.767	41
ISRD Sp. z o.o.	295.760	591.520	2.203.720	50
Keysight Technologies Belgium B.V.	504.865	1.009.729	1.852.368	50
KPN B.V.	876.468	1.661.708	5.574.328	53
Nokia Solutions and Networks B.V.	244.059	529.227	893.268	46
Mellanox Technologies LTD	1.029.278	2.258.555	5.168.903	46
NXP Semiconductors Netherlands B.V.	1.304.184	2.535.387	8.730.038	51
Odido Netherlands B.V.	49.329	109.620	237.561	45
Philips Medical Systems Nederland BV	427.808	855.617	2.270.951	50
Prodrive Technologies Innovation Services B.V.	1.397.339	2.794.679	4.307.785	50
Robin Radar Systems B.V.	84.938	169.876	629.345	50
SHPP B.V.	428.422	856.843	2.123.751	50
Signify Netherlands B.V.	167.172	334.344	1.054.690	50
Solvinity B.V.	108.424	216.848	660.711	50
SURF B.V.	814.775	1.629.550	5.367.909	50
Vialis B.V.	143.571	358.929	1.035.780	40
ViaSat Netherlands B.V.	3.685.312	7.370.624	9.840.068	50
VodafoneZiggo Group B.V.	306.310	612.620	1.258.355	50
VTEC Lasers & Sensors	866.101	1.732.202	5.221.275	50
<i>Totalen</i>	<i>18.714.861</i>	<i>37.626.817</i>	<i>85.672.382</i>	

Experimentele ontwikkeling				
Naam deelnemer	Fase 1 subsidie	Fase 1 kosten	Totale kosten	% subsidie Fase 1 kosten
Comforest B.V.	175.545	351.089	1.308.802	50
Cordis Automation B.V.	804.691	1.609.382	3.720.434	50
Drone Delivery Services B.V.	365.422	730.843	1.868.422	50
Ericsson Telecommunicatie B.V.	21.299	53.249	139.559	40
MobielWerkt B.V.	1.726.761	6.907.042	10.708.568	25
Semiconductor Ideas To The Market (Itom) B.V.	489.238	1.223.094	2.129.210	40
KPN B.V.	47.789	119.472	310.505	40
Odido Netherlands B.V.	9.022	22.555	56.157	40
PWXR B.V.	628.962	1.257.924	4.356.952	50
Robin Radar Systems B.V.	288.510	577.019	2.253.446	50
<i>Totalen</i>	<i>4.557.238</i>	<i>12.851.670</i>	<i>26.852.054</i>	

De-minimisverordening				
Naam deelnemer	Fase 1 subsidie	Fase 1 kosten	Totale kosten	% subsidie Fase 1 kosten
Nederlandse Vereniging van Bedrijfstelecommunicatie Grootgebruikers (B.T.G.)	42.323	84.646	256.774	50

De begrote subsidiabele kosten voor Fase 1 en Fase 2 per subsidieontvanger zijn gebaseerd op de gegevens opgenomen in de aanvraag, conform de begroting per deelnemer van het samenwerkingsverband.

Indien ter zake van de subsidiabele kosten of een deel daarvan reeds uit andere hoofde door mij of een ander bestuursorgaan of de EC wordt gefinancierd, wordt slechts een zodanig bedrag aan subsidie verstrekt dat het totale bedrag aan subsidie niet meer bedraagt dan de in de bovenstaande tabel opgenomen maximum subsidiebedragen, maar in ieder geval niet meer dan is toegestaan op basis van de geldende Europese steunkaders, in het bijzonder artikel 25 van de AGVV en de De-minimisverordening.

Het totale subsidiebedrag voor Fase 1 wordt ten hoogste vastgesteld op € 60.227.700, gelet op de gegevens opgenomen in uw aanvraag, en berekend volgens de bij uw aanvraag gevoegde begroting.

3.4. Subsidiabele kostensoorten en berekeningsmethodiek

De volgende in aanmerking komende kosten, per subsidieontvanger, voor zover noodzakelijk voor de uitvoering van de onder paragraaf 2.1. genoemde activiteiten, en daadwerkelijk gemaakt in de uitvoeringsperiode (zie paragraaf 3.3. van dit besluit), worden door mij subsidiabel geacht.

Daarbij geldt dat voor zover op de subsidiabele kosten de AGVV van toepassing is, uitsluitend die kosten voor vergoeding in aanmerking komen die voldoen aan de eisen van de AGVV en meer specifiek artikel 25 van de AGVV (zie paragraaf 3.8. van dit besluit voor de daarvoor geldende subsidieverplichtingen).

- a. Personeelskosten die worden berekend op basis van uurtarieven met een keuze uit de volgende berekeningsmethoden:
  - een integrale kostensystematiek, waarbij gebruik wordt gemaakt van een tarief per eenheid van een kostendrager waarin de directe en indirecte kosten per kostendrager zijn verwerkt (kostendragers zijn bijvoorbeeld personeels-/arbeidsuren, apparaat/machine-uren, output van apparaten en machines en verbruikte materialen) en die is gebaseerd op bedrijfseconomische en maatschappelijk aanvaardbare grondslagen en stelselmatig wordt toegepast, of
  - een loonkosten plus vaste-opslag-systematiek, waarbij de directe loonkosten per uur worden vermeerderd met een vaste opslag voor indirecte kosten van 50%, of
  - een vaste-uurtarief-systematiek.Voor de deelnemers die niet-economisch activiteiten uitvoeren en niet de integrale kostensystematiek toepassen geldt dat de personeelskosten, op uurbasis conform de in de begroting aangegeven uurtarieven nooit meer bedragen dan, gelet op de doelmatige besteding van deze subsidie, het maximale bedrag voor schaal 18 uit de Handleiding Overheidstarieven van het betreffende jaar⁹.
- b. Kosten van machines en apparatuur voor zover en zolang zij worden gebruikt voor de subsidiabele activiteiten. Wanneer deze apparatuur en uitrusting niet tijdens hun volledige levensduur voor de subsidiabele activiteiten worden gebruikt, worden alleen de afschrijvingskosten overeenstemmend met de

---

⁹ Handleiding overheidstarieven per jaar, zie www.rijksfinancien.nl/hafir/extra-informatie

- looptijd van de subsidiabele activiteiten, berekend volgens algemeen erkende boekhoudkundige beginselen, als in aanmerking komende kosten beschouwd.
- c. Aan derden verschuldigde kosten die direct voor de subsidiabele activiteiten worden gemaakt, bijvoorbeeld door uitbesteding van een deel van de subsidiabele activiteit en kosten van voor de subsidiabele activiteit geleverde goederen en diensten.

De vóór indiening van uw aanvraag gemaakte kosten komen niet voor subsidie in aanmerking.

3.5. Btw

Voor de subsidieontvangers die niet hierna worden genoemd geldt dat ze btw-plichtig zijn voor de activiteiten die ze uitvoeren. Derhalve kan de aan derden te betalen btw met de Belastingdienst worden verrekend. Aangezien de btw dus geen kostenpost vormt, is de subsidie gebaseerd op de begrote kosten, exclusief de aan derden te betalen btw.

De Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek TNO heeft in de begroting een bedrag opgenomen voor niet terugvorderbare btw/forfaitaire btw. Mocht bij vaststelling blijken dat het btw-bedrag verrekend kan worden, dan worden deze kosten in mindering gebracht op de totale kosten.

Voor ASTRON, Chalmers University of Technology, HanzeHogeschool, Stichting Imec Nederland, Technische Universiteit Delft, Technische Universiteit Eindhoven, Universiteit Twente, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam geldt dat zij niet btw-plichtig zijn voor de subsidiabele activiteiten. Derhalve kan de aan derden te betalen btw niet met de Belastingdienst worden verrekend. Aangezien de btw dus een kostenpost vormt, is de subsidie gebaseerd op de begrote kosten, inclusief de aan derden te betalen btw.

Hoofdstuk 2 Subsidieverplichtingen

Hierna heb ik de verplichtingen opgenomen die ik aan de subsidie heb verbonden en waarvoor geldt dat als deze verplichtingen niet worden nagekomen ik de subsidie geheel of gedeeltelijk kan intrekken en terugvorderen (na het uiten van een voornemen ertoe). Het betreft algemene verplichtingen, verplichtingen in verband met economische veiligheid, verplichtingen in verband met Europese staatssteunregels en verplichtingen in verband met inhoudelijke en financiële rapportage.

3.6. Subsidieverplichtingen algemeen

Aan de subsidie zijn de volgende algemene verplichtingen verbonden.

1. Iedere subsidieontvanger dient de activiteiten volledig uit te voeren overeenkomstig het bij de aanvraag ingediende activiteitenplan en binnen de uitvoeringsperiode (zie paragraaf 3.2. van dit besluit). Tijdens de uitvoering gelden de doelstellingen, fasering en mijlpalen zoals opgenomen in de aanvraag.
2. Iedere subsidieontvanger voert een administratie en is verantwoordelijk voor de rechtmatige en doelmatige besteding van de ontvangen subsidie.
3. De inrichting van de administratie dient zodanig te zijn dat deze aansluit bij de ingediende begroting en daaruit te allen tijden op eenvoudige en duidelijke wijze de rechtstreeks aan de activiteiten toe te rekenen kosten kunnen worden afgelezen.

4. U dient mij onverwijld een schriftelijke melding te doen zodra aannemelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht of dat niet, niet geheel of niet tijdig aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan.
5. U dient voor elke essentiële wijziging in de aard of de uitvoering van de activiteiten mijn voorafgaande schriftelijke toestemming te vragen. Aan mijn toestemming kan ik nadere verplichtingen verbinden. Aan mijn toestemming kan ik nadere verplichtingen verbinden.
6. U doet mij onverwijld schriftelijke mededeling van de indiening bij de rechtbank van een verzoek tot van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, tot verlening van surseance van betaling of tot faillietverklaring.
7. Uiterlijk binnen 13 weken na de in het besluit genoemde einddatum dient u bij mij schriftelijk een verzoek om subsidievaststelling in. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van:
  - a. een eindrapport waarin verloop en eindresultaten van de activiteiten van alle subsidieontvangers zijn opgenomen, gebaseerd op het model dat door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beschikbaar wordt gesteld;
  - b. een gespecificeerde opgave per subsidieontvanger van alle rechtstreeks aan de activiteiten toe te rekenen werkelijk gemaakte kosten, opgesteld conform de ingediende begroting;
  - c. een controleverklaring voor de subsidieontvangers met meer dan € 125.000 subsidie, conform het controleprotocol zoals beschikbaar gesteld door RVO, waarbij de controleverklaring in ieder geval ook betrekking moet hebben op het inhoudelijke eindrapport;
  - d. een directieverklaring ondertekend door een daartoe bevoegd bestuurder voor de subsidieontvangers met minder dan € 125.000 subsidie.

3.7. Subsidieverplichtingen economische veiligheid

Gelet op de doelstelling van het NGF-project 6G Future Network Services om de digitale autonomie van Nederland en de Europese Unie te versterken, de strategische risico's, de beleidscontext en de door regering onderkende veiligheidsrisico's verbonden aan strategische afhankelijkheden, de bescherming en integriteit van kennis en (de toekomstige rol van 6G in) het vitale proces van telecommunicatie, zijn aan de subsidie de volgende verplichtingen betreffende economische veiligheid verbonden.

1. Iedere subsidieontvanger draagt gedurende de tenuitvoerlegging van de activiteiten zorg voor de toepassing van een beleid voor de bescherming van intellectueel eigendom en gevoelige informatie.
2. Om digitale veiligheid te borgen wordt dit gedurende de tenuitvoerlegging van de activiteiten geëvalueerd in de jaarrapportages en waar nodig iteratief aangescherpt in de uitvoering.
3. De subsidieontvangers voor de programmalijnen 1 en 2 zorgen ervoor dat:
  - a. de infrastructuur, faciliteiten, activa en middelen die gebruikt worden voor de uitvoering van de programmalijnen 1 en 2, bevinden zich tijdens de gehele duur van het project op het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie.
  - b. er sprake is een zodanige inrichting van hun structuur dat de uitvoering van de programmalijnen 1 en 2 wordt aangestuurd vanuit een (uitvoerende) bestuursstructuur die gevestigd is in de Europese Unie.
  - c. de toepassing van een veiligheids- of integriteitsbeleid tenminste op de volgende onderwerpen betrekking heeft:

- i. de vastlegging en toepassing van procedures of werkwijzen voor de toegang tot of behandeling van vertrouwelijke gegevens;
  - ii. de werving en aanstelling van bestuurders en medewerkers voor sleutelfuncties die toegang geven tot gevoelige informatie of bedrijfsprocessen;
  - iii. de beveiligingsvoorzieningen en -maatregelen om de veiligheid en integriteit van gevoelige informatie en bedrijfsprocessen te waarborgen.
4. De subsidieontvangers voor de programmalijnen 1 en 2 zorgen ervoor dat de resultaten van het project (waaronder ontwikkelde technologie, broncode, data en kennis) beschikbaar zijn en blijven voor de Nederlandse economie. Indien deze beschikbaarheid door de leden van het consortium niet of niet voldoende kan worden gewaarborgd, dan worden licenties of andere gebruiksrechten verstrekt aan andere ondernemingen (dan de consortiumleden) gevestigd in Nederland tegen voorwaarden die eerlijk, redelijk en niet discriminerend zijn (FRAND). In voorkomend geval wordt een daartoe strekkende verklaring afgegeven. Subsidieontvangers kunnen het verstrekken van dergelijke licenties of gebruiksrechten in afwijking van FRAND weigeren, indien de beoogde verwerver (licentienemer of gebruiker) ingezetene is van, het hoofdbestuur van de verwerver is gevestigd in, of de verwerver onder zeggenschap staat van een statelijke actor waarvan bekend is of waarvoor gronden zijn te vermoeden dat deze een offensief programma heeft dat de economische veiligheid van Nederland kan aantasten, omdat het programma onder andere gericht is op het verwerven van sensitieve technologie om een technologische of strategische machtspositie of kennisvoorsprong te verwerven.
5. Voor de subsidieontvangers voor de programmalijnen 1 en 2 geldt dat de overdracht van intellectuele eigendomsrechten of bedrijfsgeheimen als bedoeld in artikel 1, onder a, van de Wet bescherming bedrijfsgeheimen, aan een natuurlijke persoon, rechtspersoon of niet-statelijke entiteit die onder zeggenschap staat van een statelijke actor van buiten de Europese Unie of Europese Economische Ruimte is verboden.
6. U kan op verzoek ontheffing vragen van één of meer verplichtingen uit deze paragraaf, indien dat naar mijn oordeel in het belang is van het NGF-project 6G Future Network Services en de economische/nationale veiligheidsbelangen niet worden geschaad. Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.

3.8. Subsidieverplichtingen in verband met Europese staatssteunregels

Aan de subsidie zijn de volgende subsidieverplichtingen verbonden gelet op de uit artikel 107 VWEU voortvloeiende Europese staatssteunregels.

Voor de in het activiteitenplan opgenomen subsidiabele activiteiten die niet-economisch van aard zijn geldt onder meer dat:

- 1. De subsidie voor die activiteiten wordt uitsluitend ingezet voor niet-economische activiteiten.
- 2. Eventuele voordelen die worden behaald met het verrichten van de subsidiabele niet-economische activiteiten worden niet (direct, noch indirect) doorgezet naar andere (economische) activiteiten.
- 3. Indien er naast de niet-economische activiteiten ook economische activiteiten worden verricht, dienen deze activiteiten zowel financieel als administratief gescheiden te worden uitgevoerd van de activiteiten die met deze subsidie worden ondersteund. Dit betekent dat in de boekhouding beide soorten

activiteiten, de kosten, financiering en de inkomsten daarvan duidelijk dienen te worden onderscheiden.

4. In het geval er activiteiten door een derde of derden worden uitgevoerd, dient opdrachtverlening aan deze derde(n) plaats te vinden op basis van transparante criteria en marktconforme tarieven.
5. De te verrichten activiteiten dienen op een neutrale, onafhankelijke, objectieve en niet-discriminatoire wijze plaats te vinden en mogen niet concurreren met de dienstverlening die op de markt door commerciële partijen wordt aangeboden. Voorkomen moet worden dat er kosten voor rekening worden genomen die normaliter voor rekening dienen te komen van ondernemingen als indirect begunstigen van de activiteiten.
6. Alle activiteiten dienen voor een ieder zonder onderscheid toegankelijk te zijn, mogen geen individuele ondernemingen bevoordelen en de resultaten daarvan dienen kosteloos publiekelijk ter beschikking te worden gesteld.

En voor de activiteiten die worden uitgevoerd door onderzoeksorganisaties geldt dat de activiteiten ook dienen te worden uitgevoerd met inachtneming van OOI-steunkader¹⁰, waaronder:

7. Omdat de activiteiten met ondernemingen worden uitgevoerd moet worden voldaan aan de voorwaarden van paragraaf 2.2.2, punt 29, van het OOI-steunkader¹⁰:
  - a. De deelnemers dienen voorafgaand aan de activiteiten een overeenkomst af te sluiten over de wijze waarop wordt omgegaan met de bijdrage in de kosten, het delen in de risico's en uitkomsten, de verspreiding van de resultaten en de toegang tot en de regels voor de toewijzing van intellectuele eigendomsrechten, en
  - b. Er dient ervoor gezorgd te worden dat:
    - i. de deelnemende ondernemingen de volledige kosten van de activiteiten dragen; of
    - ii. de resultaten van de activiteiten waaraan geen intellectuele eigendomsrechten kunnen worden ontleend, ruim mogen worden verspreid en eventuele intellectuele eigendomsrechten die uit de activiteiten van de deelnemende onafhankelijke onderzoeksinstituten of onderzoeksinfrastructuur voortvloeien, volledig aan hen worden toegekend; of
    - iii. uit de activiteiten ontstane intellectuele eigendomsrechten, alsmede daarmee verband houdende toegangsrechten, aan de verschillende samenwerkende deelnemers worden toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van hun werkpakketten, bijdragen en respectieve belangen, of
    - iv. de onafhankelijke onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur ontvangt van de deelnemende ondernemingen een vergoeding die overeenstemt met de marktprijs voor de intellectuele eigendomsrechten die voortvloeien uit het samenwerkingsproject die worden overgedragen aan de deelnemende ondernemingen.
  - c. Het absolute bedrag van financiële en niet-financiële bijdragen van de deelnemende ondernemingen in de kosten van de activiteiten van de onafhankelijke onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur die de betrokken intellectuele eigendomsrechten hebben opgeleverd, kan op de

---

¹⁰ Kaderregeling Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (PbEU 2022/C414/1)

- vergoeding, bedoeld in verplichting 7, onderdeel b, sub iv, in mindering worden gebracht.
- d. De vergoeding, bedoeld in verplichting 7, onderdeel b, sub iv, stemt overeen met de marktprijs indien:
    - i. het bedrag van de vergoeding is vastgesteld via een publieke, open en transparante concurrerende verkoopprocedure; of
    - ii. een taxatie van een onafhankelijke deskundige bevestigt dat de prijs overeenstemt met de marktprijs;
    - iii. een deelnemend onafhankelijk onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur als verkoper kan aantonen dat zij heeft onderhandeld over de vergoeding, om rekening houdende met haar algemene doelstellingen, het maximale economische voordeel binnen te halen op het tijdstip dat het contract wordt afgesloten; of
    - iv. in de gevallen waarin de samenwerkingsovereenkomst de onderneming een voorkeursrecht geeft ten aanzien van het door een deelnemend onafhankelijk onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur gegenereerde intellectuele eigendomsrecht, wanneer hieraan de deelnemende onafhankelijke onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur het recht is gekoppeld derden te verzoeken om economisch meer voordelige aanbiedingen, zodat de onderneming haar aanbod daaraan moet aanpassen.
  - e. De voorwaarden van een contract, overeengekomen op grond van verplichting 7, onderdeel d, sub iii, wijken niet af van voorwaarden die onafhankelijke ondernemingen overeen zouden komen en behelzen geen enkele vorm van heimelijke verstandhouding.

Voor de activiteiten van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die wel economisch van aard zijn geldt ook onder meer:

8. Binnen een daartoe gestelde termijn dient medewerking te worden verleend en informatie te worden verschaft ten behoeve van de informatieverplichting bedoeld in artikel 9, eerste lid en onderdeel c, van de AGVV, en in het geval van monitoring door de EC zoals bedoeld in artikel 12 van de AGVV om aan deze medewerkingsverplichting en alle voorwaarden van de AGVV te kunnen voldoen.
9. Er dient te worden voldaan aan de voorwaarden van hoofdstuk I, waaronder definities, maximale steunbedragen, cumulatie en transparantie, en artikel 25 van de AGVV. De tekst van artikel 25 van de AGVV is opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

3.9. Subsidieverplichtingen in verband met inhoudelijke en financiële rapportage

Aan de subsidie zijn de volgende verplichtingen in verband met inhoudelijke en financiële rapportage verbonden.

1. U dient uiterlijk op 15 maart van elk jaar een schriftelijk verslag aan te leveren over de inhoudelijke voortgang en de (tussentijds) behaalde resultaten, conform een model van RVO. Hierbij geeft u ook een nadere uitwerking van de activiteiten in het kader van de activiteiten in het volgende jaar.
2. Uiterlijk 1 mei van elk jaar dient u een financiële rapportage aan te leveren over het voorgaande boekjaar. Hierbij besteedt u ook aandacht aan financiering van het eigen aandeel in de kosten van de subsidieontvangers en geeft bij een gewijzigde situatie een geactualiseerde toelichting op de financieringswijze.

3. In elk inhoudelijk voortgangsverslag wordt in ieder geval aandacht besteed aan het volgende:
  - a. Dat de Raad van toezicht houdt op:
    - i. het gegeven dat ondernemingen een leidende rol moeten hebben in de ontwikkeling van toepassingen, valorisatie en het naar de markt brengen van producten. Het moet daarbij duidelijk zijn hoe ondernemingen hier geld mee gaan verdienen.
    - ii. het aangesloten bedrijfsleven moet de business cases om het verdienpotentieel te analyseren actief mee ontwikkelen en valideren.
    - iii. de doelmatigheid van de inzet van PhD studenten, academische staf en overhead in relatie tot valorisatie. Er wordt onderbouwd hoe deze manjaren doelmatig in worden gezet en welke bijdrage zij leveren aan de valorisatie doelen en het verdienpotentieel.
  - b. Valorisatie, en ook worden de risico's voor het valorisatieplan zo concreet mogelijk geformuleerd en gemonitord.
4. Uiterlijk op 31 december 2024 levert u de overeenkomst aan waarin de samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd.
5. Naast de verslagen bedoeld in het eerste onderdeel van deze paragraaf dient u op mijn verzoek mee te werken aan een formele visitatie of audits van de NGF Fondsbeheerders of van de Adviescommissie NGF. Een verzoek tot een formele visitatie of audit wordt minimaal één maand van te voren aangekondigd.
6. Op mijn verzoek dient u inlichtingen te verschaffen omtrent de voortgang of resultaten. Deze verplichting geldt tot vijf jaar na de datum van het besluit tot subsidievaststelling.
7. U bent verplicht om medewerking te verlenen aan evaluaties van het NGF-project 6G Future Network Services ten behoeve van het NGF. Deze verplichting geldt tot vijf jaar na de datum van het besluit tot subsidievaststelling.

Hoofdstuk 3 Subsidievaststelling, bevoorschotting en correspondentie

3.10. Subsidievaststelling

Het besluit tot subsidievaststelling zal ik geven binnen 13 weken na ontvangst van uw aanvraag daartoe dan wel nadat de voor het indienen ervan geldende termijn genoemd in verplichting 7 van paragraaf 3.6. van dit besluit is verstreken. Indien het besluit niet binnen 13 weken kan worden gegeven zal ik u daarvan in kennis stellen en daarbij een redelijke termijn noemen waarbinnen u het besluit tegemoet kan zien.

3.11. Voorschot

Ik verstrek u een ambtshalve voorschot van 90% van het subsidiebedrag voor Fase 1, zijnde € 54.204.930 dat in delen en per subsidieontvanger wordt betaald, zoals opgenomen in bijlage 2 van dit besluit. Daarin is ook het bankrekeningnummer per subsidieontvanger opgenomen.

De voorschotten worden pas uitbetaald aan een subsidieontvanger nadat deze de samenwerkingsovereenkomst zoals opgenomen in verplichting 2 van paragraaf 3.9. van dit besluit heeft ondertekend.

Op basis van voortgangsrapportages kan ik de bevoorschotting herzien.

3.12. Advies

Om eventuele problemen met de accountantscontrole op de financiële verantwoording te voorkomen adviseer ik u om de accountant zo vroeg mogelijk te betrekken.

3.13. Correspondentie

Alle correspondentie met betrekking tot deze subsidie dient u, met vermelding van het referentienummer NGF6G2301, te zenden aan de NGF-coördinator bij RVO (..)

De contactpersonen voor het NGF-project 6G Future Network Services van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat zijn (..).

De Minister van Economische Zaken en Klimaat
Namens deze,

Barto Piersma
Directeur Nationale Programma's
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Dit bericht is automatisch gegenereerd en bevat daarom geen handtekening.

Bijlage 1 - tekst artikel 25 AGVV
Bijlage 2 - betaalschema voorschotbedragen

Bezwaarclausule

Als u het niet eens bent met deze beslissing kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift met een kopie van deze beslissing naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE, Zwolle. Op onze internetsite www.mijn.rvo.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef van deze brief vermelde datum.

Bijlage 1 – tekst artikel 25 AGVV

Artikel 25 Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten

1. Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, met inbegrip van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die in het kader van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma het kwaliteitslabel „Excellentiekeur“ hebben gekregen, en gefinancierde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten en, indien van toepassing, steun voor gefinancierde teamvormingsacties is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.
2. Het gesteunde deel van het onderzoeks- en ontwikkelingsproject valt volledig binnen één of meer van de volgende categorieën:
  - a) fundamenteel onderzoek;
  - b) industrieel onderzoek;
  - c) experimentele ontwikkeling;
  - d) haalbaarheidsstudies.
3. De in aanmerking komende kosten van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten worden bij een specifieke categorie onderzoek en ontwikkeling ingedeeld en betreffen:
  - a) personeelskosten: onderzoekers, technici en ander ondersteunend personeel voor zover zij zich met het onderzoeksproject bezighouden;
  - b) kosten van apparatuur en uitrusting voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het project. Wanneer deze apparatuur en uitrusting niet tijdens hun volledige levensduur voor het project worden gebruikt, worden alleen de afschrijvingskosten overeenstemmend met de looptijd van het project, berekend volgens algemeen erkende boekhoudkundige beginselen, als in aanmerking komende kosten beschouwd;
  - c) kosten van gebouwen en gronden voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het project. Wat gebouwen betreft, worden alleen de afschrijvingskosten overeenstemmend met de looptijd van het project, berekend volgens algemeen erkende boekhoudkundige beginselen, als in aanmerking komende kosten beschouwd. Wat gronden betreft, komen de kosten voor de commerciële overdracht of de daadwerkelijk gemaakte kapitaalkosten in aanmerking;
  - d) kosten van contractonderzoek, kennis en octrooien die op arm's length-voorwaarden worden gekocht bij of waarvoor een licentie wordt verleend door externe bronnen, alsmede kosten voor consultancy en gelijkwaardige diensten die uitsluitend voor het project worden gebruikt;
  - e) bijkomende algemene kosten en andere operationele uitgaven, waaronder die voor materiaal, leveranties en dergelijke producten, die rechtstreeks uit het project voortvloeien; onverminderd artikel 7, lid 1, derde zin, kunnen deze projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling bij wijze van alternatief worden berekend op basis van een vereenvoudigde kostenbenadering in de vorm van een vast percentage tot 20%, dat wordt toegepast op de totale in aanmerking komende projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling als bedoeld in de punten a) tot en met d). In dat geval worden de voor de berekening van de indirecte kosten gebruikte projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling vastgesteld op basis van normale boekhoudkundige praktijken en omvatten zij uitsluitend in aanmerking komende projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling als bedoeld in de punten a) tot en met d).
4. Bij haalbaarheidsstudies zijn de in aanmerking komende kosten de kosten van de studie.
5. De steunintensiteit bedraagt voor elke begunstigde ten hoogste:
  - a) 100% van de in aanmerking komende kosten voor fundamenteel onderzoek;
  - b) 50% van de in aanmerking komende kosten voor industrieel onderzoek;
  - c) 25% van de in aanmerking komende kosten voor experimentele ontwikkeling;
  - d) 50% van de in aanmerking komende kosten voor haalbaarheidsstudies.
6. De steunintensiteiten voor industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling kunnen worden verhoogd tot een maximale steunintensiteit van 80% van de in aanmerking komende kosten overeenkomstig de volgende punten a) tot en met d), waarbij de punten b), c) en d) onderling niet mogen worden gecombineerd:
  - a) met 10 procentpunten voor middelgrote ondernemingen en met 20 procentpunten voor kleine ondernemingen;
  - b) met 15 procentpunten indien één van de volgende voorwaarden is vervuld:
    - i) het project behelst daadwerkelijke samenwerking;

— tussen ondernemingen waarvan er ten minste één een kmo is, of wordt uitgevoerd in ten minste twee lidstaten of in een lidstaat en in een overeenkomstsluitende partij bij de EER-overeenkomst, en geen van de ondernemingen neemt meer dan 70% van de in aanmerking komende kosten voor haar rekening; of

— tussen een onderneming en één of meer organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding, waarbij deze organisaties ten minste 10% van de in aanmerking komende kosten dragen en het recht hebben hun eigen onderzoeksresultaten te publiceren;

ii) de projectresultaten worden ruim verspreid via conferenties, publicaties, open access-repositories, of gratis of opensource-software;

iii) de begunstigde verbindt zich ertoe licenties voor onderzoeksresultaten van gesteunde projecten inzake onderzoek en ontwikkeling die door intellectuele-eigendomsrechten worden beschermd, tijdig tegen marktprijs en op niet-exclusieve en niet-discriminerende basis beschikbaar te stellen voor gebruik door geïnteresseerde partijen in de EER;

iv) het project inzake onderzoek en ontwikkeling wordt uitgevoerd in een steungebied dat aan de voorwaarden van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag voldoet; of

c) met 5 procentpunten indien het project inzake onderzoek en ontwikkeling wordt uitgevoerd in een steungebied dat aan de voorwaarden van artikel 107, lid 3, punt c), van het Verdrag voldoet;

d) met 25 procentpunten indien het project inzake onderzoek en ontwikkeling:

i) door een lidstaat is geselecteerd na een openbare oproep om deel uit te maken van een project dat gezamenlijk wordt opgezet door ten minste drie lidstaten of overeenkomstsluitende partijen bij de EER-overeenkomst; en

ii) een daadwerkelijke samenwerking inhoudt tussen ondernemingen in ten minste twee lidstaten of overeenkomstsluitende partijen bij de EER-overeenkomst wanneer de begunstigde een kmo is, of in ten minste drie lidstaten of overeenkomstsluitende partijen bij de EER-overeenkomst wanneer de begunstigde een grote onderneming is; en

iii) indien ten minste een van de twee volgende voorwaarden is vervuld:

— de resultaten van het project inzake onderzoek en ontwikkeling worden ruim verspreid in ten minste drie lidstaten of overeenkomstsluitende partijen bij de EER-overeenkomst via conferenties, publicaties, open access-repositories, of gratis of opensource-software; of

— de begunstigde verbindt zich ertoe licenties voor onderzoeksresultaten van gesteunde projecten inzake onderzoek en ontwikkeling die door intellectuele-eigendomsrechten worden beschermd, tijdig tegen marktprijs en op niet-exclusieve en niet-discriminerende basis beschikbaar te stellen voor gebruik door geïnteresseerde partijen in de EER.

7. De steunintensiteit voor haalbaarheidsstudies kan worden verhoogd met 10 procentpunten voor middelgrote ondernemingen en met 20 procentpunten voor kleine ondernemingen.